

6. Páneurópai Zöld Öv Konferencia 2012

Európai Zöld Öv A határok elválasztanak. A természet egyesít!

A közel 40 évig Kelet- és Nyugat-Európát elválasztó vasfüggöny mentén mára egyedülálló ökológiai hálózat és történeti emlékhely-rendszer alakult ki. A humanitárius szempontok semmibe vétele ellenére a határterületek egyfajta oázist biztosítottak a természetnek 12 500 km hosszan, a Jeges-tengertől, Oroszország és Norvégia határa, a Balti-tenger partja mentén, Közép-Európán és a Balkánon keresztül, egészen a Fekete-tengerig. A hidegháborúban megosztott Európa – bár nem tudatosan – mégis hozzájárult számos, különösen értékes élőhely eredeti állapotban való fennmaradásához. A határmenti területek nagyszámú veszélyeztetett fajnak nyújtottak menedéket. A háborítatlan, burjánzó természet már az 1970-es években felhívta magára a természetvédők figyelmét, míg a 2003-ban elindított Zöld Öv (Green Belt) kezdeményezés különböző, már létező regionális programok összefűzésével jött létre. Mára 24 ország részese a programnak, melynek gerincét a páneurópai ökológiai hálózat alkotja, jelentős mértékben hozzájárulva Európa „Zöld Infrastruktúrájához”. A kezdeményezés a határon átnyúló együttműködés szimbóluma lett, része Európa természeti és kulturális örökségének. Mivel 40 nemzeti park kapcsolódik közvetlenül a Zöld Övhöz, ökológiai folyosóként betöltött szerepe elvitathatatlan. A folyosó mentén, mintegy 50 km-es sávban, több mint 3200 védett természeti terület található, szinte az összes európai biogeográfiai régiót érintve.

Az Európai Zöld Övvel kapcsolatban az alábbi helyen kaphat bővebb információt:

Regionális Koordinátorok

Fenno-Skandináv Zöld Öv
Baltic Fund for Nature
bfn@bfn.org.ru • www.bfn.org.ru

Norvégia
Bjørn Arne Næss, Miljødirektoratet
bjorn.arne.nass@miljodir.no

Finnország
Tapio Lindholm, Syke
Tapio.lindholm@ymparisto.fi

Aimo Saano, Metsähallitus
aimo.saano@metsa.fi

Balti Zöld Öv
BUND Mecklenburg-Western Pomerania
coordinator@balticgreenbelt.de
www.balticgreenbelt.de

Közép-Európai Zöld Öv
BUND Project Office Green Belt
greenbelt@bund-naturschutz.de
www.gruenesband.info

Balkán Zöld Öv
EuroNatur
greenbelt@euronatur.org • www.euronatur.org

A Német Szövetségi Természetvédelmi Ügynökség (BfN) / Német Szövetségi Környezetvédelmi, Természetvédelmi és a Nukleáris Biztonságért Felelős Minisztérium támogatásával
www.bfn.de

Első kiadás, 2013 • 100%-ban újrahasznosított papírra nyomtatva

HGS5 gmbh, Fürth/Germany • www.hgs5.net

Z. Brajanoski, J. Flachs, F. Henkel, E. Körner, J. Peltomäki, Macedonian Ecological Society, Museum Mödlaureuth/A. Schaffner, H. Schlumprecht, J. Schmiedel, W. Sollberger, Ch. Übl, W. Willner.

Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland

EURONATUR

**Tervezés
Fotók**

Pecsét

européan
greenbelt

Európai Zöld Öv

A határok elválasztanak. A természet egyesít!

www.europeangreenbelt.org

www.europeangreenbelt.org

Barna medve, Finnország-Oroszország

Balti-tenger partvidéke

Albán lilium (*Lilium albanicum*), Macedónia-Albánia

Az európai Zöld Öv négy szervezeti egységre oszlik: a Fenno-Skandináv, Balti, Közép-Európai és a Balkáni Régiók. A kezdeményezés végleges akcióprogramját egy munkacsoport állította össze, melyben az összes régió, számos ország képviseltette magát. Minden régiót külön koordinátor irányít, de országoként egy-egy nemzeti összefogót is kineveztek.

Fenno-Skandinávia Zöld Öve – Természetvédelmi területek millió hektáros lánc

A Fenno-Skandináv Régió Zöld Öve Norvégia, Oroszország és Finnország határán, 1 350 km hosszan elnyúló, a Jeges-tengertől egészen a Balti-tengerig húzódó terület.

Ez érintetlen övezet északi részét mohák, zuzmók és törpe cserjék uralják. A középső és déli szakaszt tajga, jellemzően nagy kiterjedésű tűlevelű erdőség borítja, melyek menedékként szolgálnak olyan nagytestű emlősöknek, mint a barnamedve, vagy a jávorszarvas. A táj arculatát megszámlálhatatlan, nagy kiterjedésű láp, mocsár és tó formálja, mely alkalmas élőhelyet biztosít Finnország nemzeti madara, az énekes hattyú számára.

A három érintett ország környezetvédelmi minisztere 2010 februárjában aláírt egy szándéknyilatkozatot a Zöld Öv Fenno-Skandináv Régiójának kiépítéséről, mely elősegíti az ökológiai, társadalmi és szociális szempontból is fenntartható fejlődést szolgáló, határon átnyúló együttműködést.

Balti Zöld Öv – A tengerparti öv

A Balti-tenger partvidékén húzódik végig a Balti Zöld Öv. Ezt a régiót sokszínű tengeri élőhelyei, változatos, homokdű-

néssel teleszórt partszakaszai, látványos kőszirtjei és meghitt lagúnái teszik különlegessé. Szigorúan őrzött katonai területei háborítatlan élőhelyet biztosítottak milliányi vonuló madár, és számos tengeri állat, így többek között a kúpos- és a gyűrűsfóka számára is. Az 1990-es évek eleje óta azonban ezt a partvidéket is elérte a gazdasági fejlesztési hullám, mely komoly nyomást jelent a természetes élőhelyekre. A Zöld Öv kezdeményezés számára a legnagyobb kihívást itt is a felbecsülhetetlen természeti és történelmi értékek megóvása jelenti, ezen az igen közkedvelt, látványos tájon.

Közép-Európai Zöld Öv – Sokszínű táj

A Közép-Európai Zöld Öv áthalad a Bohém-hegység erdővel borított, határon átnyúló nemzeti parkjain, amilyen például a šumava-i Bajor Erdő Nemzeti Park, követi a természetközeli folyók vonalát, így végig fut a Mura és a Dráva öntésterülete mentén. Keresztezi a Karavanke-hegység és az Adriai-tengerig nyúló Júliai-Alpok hosszú hegyvonulatait. Több helyen kultúrtájait is érint, melyek egy része intenzív mezőgazdasági művelés alatt áll. Az érintett államok regionális és nemzeti szintű támogatásával, valamint az EU finanszírozásában a Zöld Öv mentén elhelyezkedő területek földtulajdonosai két multinacionális programot valósítottak meg. A fő cél a Zöld Öv, mint ökológiai folyosó és történelmi emlék megőrzése,

határon átnyúló együttműködés és a regionális szinten vett fenntartható fejlődés kialakításával, illetve biztosításával.

Balkáni Zöld Öv - A hegyvidéki öv

Az Európai Zöld Öv legdélebbi szakaszán a biológiai sokféleség és a benszüllött fajok gócpontjai sorakoznak. Legnagyobb részt a Balkán-félsziget hegyvidéki régió természetes élőhelyeinek csodálatosan színes mozaikját rajzoló érintetlen alpesi ökoszisztémák, erdei és füves élőhelyek, valamint tavak és tengerparti szakaszok jellemzik. A lenyűgöző kultúrtáj megszámlálhatatlan veszélyeztetett állat- és növényfaj fennmaradása mellett tudott kifejlődni. A török-bolgár határ mentén húzódó Sakar lekerekített dombidéke felett a parlagi sasok a levegő urai. A távoli határ menti, nagy kiterjedésű erdőségekkel borított területek a rejtőzködő balkáni hiúznak adnak otthont.

Európai Zöld Öv Magyar szakasza – Folyók és tavak ölelésében

A magyar-osztrák-szlovák hármastól a magyar-román-szerb hármastáig tartó, csaknem 1 000 kilométeres magyarországi szakasz több szempontból is érdekes. Földrajzilag azért, mert változatos, az ország szempontjából jelentős álló- és folyóvizek mentén halad. (Fertő, Mura, Dráva, Duna, Tisza, hogy csak a nagyobbakat említsük), történelmileg pedig azért, mert az idők során az államhatár lefutása is állandóan változott. A Zöld Öv magyar szakaszának több, mint 40%-a országosan védett természeti terület, olyan különleges ritkaságokkal, mint a néhány éve leírt, tudományra új délvidéki földikutya faj utolsó egyedei.